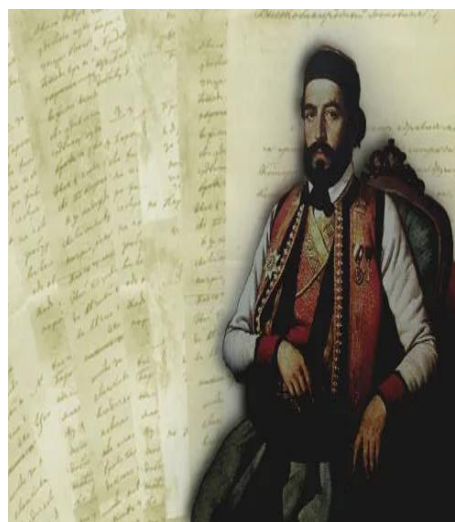
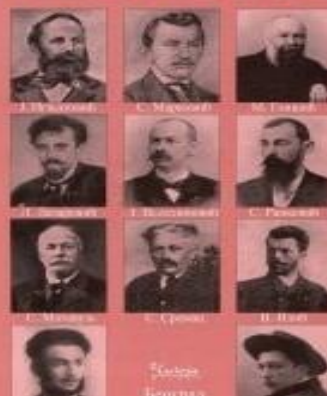

Анализа постигнућа ученика 2. разреда гимназије општег смјера из српског језика и књижевности

СРПСКИ РЕАЛИСТИ

Јули 2024. године

РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

АНАЛИЗА ПРОВЕДЕНЕ СПОЉАШЊЕ ПРОВЈЕРЕ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА 2. РАЗРЕДА ГИМНАЗИЈЕ ОПШТЕГ СМЈЕРА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

**Дубравка Николић, инспектор – просвјетни савјетник за општеобразовне предмете за
наставно подручје језици, Одјељење за средње образовање и васпитање**

Садржај:

УВОД	4
Циљ.....	4
Задачи.....	4
РЕАЛИЗАЦИЈА	4
Стручно упутство.....	4
НЗОТ и табеле за унос резултата.....	4
Узорак.....	7
ПОКАЗАТЕЉИ УКУПНО ПОСТИГНУТИХ РЕЗУЛТАТА	10
КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ПО ЗАДАЦИМА У САМОСТАЛНИМ ГИМНАЗИЈАМА	12
КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ПО ЗАДАЦИМА У ГИМНАЗИЈАМА КОЈЕ СУ У САСТАВУ СРЕДЊОШКОЛСКОГ ЦЕНТРА	15
<i>Табеларни преглед постигнућа на спољашњем вредновању и просјечне оцјене на крају првог полугодишња</i>	19
ПОСТИГНУЋА ПО РЕГИЈАМА	21
<i>Приједорска регија</i>	21
<i>Бањалучка регија</i>	23
<i>Добојска регија</i>	25
<i>Регија Семберија</i>	27
<i>Регија Бирач</i>	29
<i>Сарајевско-романијска регија</i>	31
<i>Херцеговачка регија</i>	33
УПОРЕДНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПРОЦЕНАТА УРАЂЕНИХ ЗАДАТАКА У ОДНОСУ НА НИВО ЗАХТЈЕВНОСТИ	35
ЗАКЉУЧЦИ	38
ПРЕПОРУКЕ	38

УВОД

Републички педагошки завод је, у складу са својим надлежностима и редовним пословима, Годишњим програмом рада Завода за 2024. годину, планирао провођење спољашње провјере постигнућа ученика у средњим школама. Реализација спољашње провјере постигнућа из српског језика и књижевности је планирана у 2. разреду гимназије општег смјера.

Циљ

Циљ је спољашњом провјером утврдити ниво ученичких постигнућа из српског језика и књижевности у 2. разреду гимназије општег смјера и на бази тих резултата направити анализу спољашње провјере, дати упоредне показатеље те извести закључке и препоруке. Циљ вредновања постигнућа ученика из српског језика и књижевности јесте утврђивање степена остварености очекиваних исхода дефинисаних наставним планом и програмом наставног предмета као и навикавање ученика на рјешавање низа задатака објективног типа, поштовање правила и прописане процедуре; утврђивање способности ученика за рјешавање одређених типова задатака; повећање објективности вредновања постигнућа ученика и упоређивање постигнућа на овом и осталим облицима вредновања постигнућа и уопште постигнућем ученика у наставном предмету.

Задаци

Реализација спољашње провјере подразумијевала је следеће задатке:

1. Креирати Стручно упутство за провођење спољашње провјере;
2. Креирати НЗОТ са рјешењима, кључем за бодовање и табеле за унос резултата;
3. Провести спољашњу провјеру у планираним школама;
4. Прикупити и обрадити податке;
5. Урадити анализу резултата;
6. Написати закључке;
7. Дефинисати препоруке.

РЕАЛИЗАЦИЈА

Стручно упутство

Креирано је Стручно упутство за провођење спољашње провјере у средњим школама; Упутство се налази на сајту Републичког педагошког завода.

НЗОТ и табеле за унос резултата

Креирани су НЗОТ, рјешења, кључ за бодовање за спољашњу провјеру ученичких постигнућа и табеле за унос резултата.

Кориштени НЗОТ и његово рјешење са упутством за бодовање дати су у прилогу 1.

Прилог 1.

СРПСКИ ЈЕЗИК
ЗАДАЦИ ЗА ЕКСТЕРН

КЉУЧ.docx

НЗОТ се састојао од 12 задатака и то по 4 задатка основног, средњег и високог/напредног нивоа.

На основном нивоу (задачи 2, 5, 7 и 12) ученик треба да:

- Познаје основна правописна правила.
- Има основна знања о врстама и подврстама ријечи.
- Познаје ауторе дјела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст.
- Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примјерима из књижевних текстова предвиђених програмом.
- У тумачењу књижевноумјетничких дјела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа.
- Уочава и примјерима аргуентује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дјела из обавезне школске лектире.
- Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе.
- Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и свјетске књижевности и повезује их са дјелима и писцима из обавезне лектире школског програма.

На средњем нивоу (задачи 4,6, 9 и 10) ученик треба да:

- Смјешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст.
- Познаје појам морфеме; дијели ријеч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења ријечи; примјењује норму у вези с облицима ријечи у мање фреквентним случајевима.
- Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповиједања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).
- Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примјењује у тумачењу књижевних дјела предвиђених програмом.
- Разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа у интерпретацији књижевноумјетничког дјела и адекватно их примјењује приликом разумијевања и тумачења.
- Приликом тумачења књижевноумјетничких дјела из школског програма примјењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и свјетске књижевности.

На високом/напредном нивоу (задачи 1, 3, 8 и 11) ученик треба да:

- Има детаљнија знања о морфологији у ужем смислу и творби ријечи у српском језику (дијели ријеч на творбене морфеме у сложенијим случајевима и именује те морфеме).
- Има детаљнија знања о употреби падежа и глаголских облика.
- Самостално тумачи књижевноумјетничка дјела из обавезног школског програма и током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.
- Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примјењује у тумачењу књижевноумјетничких дјела која су предвиђена школским програмом.
- У процесу тумачења књижевноумјетничког дјела, одабира, примјењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.

- Самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном дјелу и своје ставове умије да аргуменује на основу примарног текста и литерарно-филолошког контекста.
- Процењује стилске поступке у књижевном тексту; пореди стилске поступке у два сложена текста (или више њих); тумачи њихову улогу у остваривању естетских и значењских одлика наведених врста текстова.

Област	Самосталне гимназије - проценат урађеног	Гимназије у саставу СШЦ - проценат урађеног	Основни ниво-број питања	Средњи ниво-број питања	Високи ниво-број питања
Поетика романтизма и реализма	39.48	35.18			1.
Поетика романтизма и реализма	67.41	68.49	2.		
Поетика романтизма и реализма	37.30	34.78			3.
Просвјетитељство	38.11	34.49		4.	
Романтизам	75.56	71.44	5.		
Морфологија	43.68	43.27		6.	
Морфологија	64.12	64.68	7.		
Морфологија	16.70	9.70			8.
Књижевни језик и просвјетитељство	50.91	51.17		9.	
Култура изражавања и лектира	53.45	55.69		10.	
Култура изражавања и реализам	15.95	5,78			11.
Књижевни језик	67.27	68.11	12.		

Узорак

Спољашња провјера ученичких постигнућа из српског језика и књижевности је реализована у 2. разреду гимназије општег смјера 14. 5. 2024. године, са почетком у 11.00 часова и трајала је 60 минута. У складу са Стручним упутством, задаци, рјешења, кључ за бодовање и табеле за унос података су електронским путем достављене школама на дан провјере. Директори школа су штампали потребан број примјерака задатака, организовали рад тестатора и комисија и надгледали регуларност провођења спољашње провјере. Након проведене провјере, стручне комисије школа су вршиле прегледање и бодовање ученичких радова, након чега је вршен унос резултата у табеле. Попуњене табеле су достављене у Републички педагошки завод, инспектору-просвјетном савјетнику задуженом за провођење провјере. Спољашња провјера је проведена у складу са Стручним упутством за провођење спољашњих провјера ученичких постигнућа Републичког педагошког завода. Према подацима из ГПРШ-а средњих школа, за текућу школску годину, на основу којих су прикупљани подаци о броју ученика 2. разреда гимназије општег смјера, узорак је чинило **884 ученика** распоређених у **39** одјељења из **34** средње школе, 10 самосталних гимназија и 24 средњошколска центра, у **7** регија Републике Српске. Спољашња провјера је реализована у **7** регија Републике Српске, **34** средње школе, **39** одјељења и за **818** ученика.

Школе обухваћене провјером; Планирани узорак – број средњих школа, одјељења и ученика:

Регија	Град/Општина	ЈУ СШЦ	Бр. одј.	Бр. уч.
Бањалучка регија	Бања Лука	ЈУ Гимназија	4	97
	Мркоњић Град	ЈУ Гимназија	2	21
	Шипово	ЈУ СШЦ „Петар Кочић“	1	10
Приједорска регија	Србац	ЈУ ЦСШ „Петар Кочић“	1	18
	Градишка	ЈУ Гимназија	3	40
	Нови Град	ЈУ Гимназија	1	15
	Прњавор	ЈУ Гимназија	1	13
	Приједор	ЈУ Гимназија „Свети Сава“	2	31
	Козарска Дубица	ЈУ СШЦ „Никола Тесла“	1	15
Добојска регија	Добој	ЈУ Гимназија „Јован Дучић“	2	36
	Брод	ЈУ СШЦ „Никола Тесла“	1	4
	Дервента	ЈУ СШЦ „Михајло Пупин“	1	20
	Шамац	ЈУСШЦ „Никола Тесла“	1	16

	Теслић	ЈУ СШЦ „Јован Дучић“	1	12	
Семберија	Бијељина	ЈУ Гимназија „Филип Вишњић“	4	70	
	Угљевик	ЈУ СШЦ „Михајло Петровић Алас“	1	20	
	Лопаре	ЈУ СШЦ „Вук Караџић	1	22	
Бирач	Власеница	ЈУ СШЦ „Милорад Влачић“	1	10	
	Зворник	ЈУ СШЦ „Петар Кочић“	2	42	
	Сребреница	ЈУ СШЦ „Сребреница“	1	12	
Сарајевско-романијска регија	Фоча	ЈУ СШЦ „Фоча“	2	38	
	Чајниче	ЈУ СШЦ „Петар Петровић Његош“	2	21	
	Источна Илиџа	ЈУ СШЦ „Источна Илиџа“	1	20	
	Рогатица	ЈУ СШЦ „27. јануар“	1	17	
	Соколац	ЈУ СШЦ „Василије Острошки“	2	26	
	Вишеград	ЈУ СШЦ „Иво Андрић“	1	16	
	Калиновик	ЈУ Гимназија	1	4	
	Рудо	ЈУ СШЦ „Рудо“	1	5	
	Пале	ЈУ СШЦ „Пале“	2	29	
Херцеговина	Билећа	ЈУ СШЦ „Голуб Куреш“	1	27	
	Требиње	ЈУ Гимназија „Јован Дучић“	2	40	
	Љубиње	ЈУ СШЦ „Светозар Ћоровић“	1	14	
	Невесење	ЈУ СШЦ „Алекса Шантић“	3	64	
	Гацко	ЈУ СШЦ „Перо Слијепчевић“	2	39	
Укупно- број школа, одјељења и ученика			34	39	884

Узорак је сачињен на основу годишњих програма рада школа из септембра 2023. године.

Број ученика и одјељења који су приступили екстерној провјери:

Регија	Број школа	Број ученика укупно/присутно	%
Приједорска	6	132/112	84.84
Бањалучка	3	128/124	96.87
Добојска	5	88/86	97.72
Семберија	3	112/103	91.96
Бирач	3	64/60	93.75
Сарајевско-романијска	9	176/163	92.60
Херцеговина	5	184/170	92.39
УКУПНО	34	884/818	92.53

ПОКАЗАТЕЉИ УКУПНО ПОСТИГНУТИХ РЕЗУЛТАТА

Преглед постигнутих резултата по задацима, укупног и присутног броја ученика на нивоу Републике и регија:

РЕГИЈА	Процент ријешености по задатку %												Број ученика			Број ученика %		Укупно %
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	У	П	О	П	О	
Приједорска регија	39.59	64.48	52.08	43.95	75.90	42.05	65.69	12.88	48.69	58.63	11.84	64.39	132	112	20	84.84	15.16	39.15
Бањалучка регија	47.65	78.43	39.40	34.41	70.49	50.13	55.66	7.61	69.89	63.62	10.66	69.22	128	124	4	96.87	3.13	41.04
Добојска регија	22.6	63.22	12.22	36.28	76.95	39.12	53.35	8.12	40.90	40.71	5.60	64.7	88	86	3	97.72	2.28	29.71
Регија Семберија	37.89	65.83	31.59	35.97	64.13	43.73	63.55	18.55	32.82	43.96	7.54	71.55	112	103	9	91.96	8.04	35.68
Регија Бинач	28.78	65.19	12.75	23.21	74.33	41.87	52.72	8.11	46.43	41.34	6.42	61.20	64	60	4	93.75	6.25	30.44
Сарајевско-романијска регија	35.77	69.28	35.73	43.57	68.53	42.28	70.26	8.84	56.61	62.08	10.16	72.93	176	163	13	92.60	7.40	38.74
Регија Херцеговина	42.63	67.88	49.63	13.02	73.78	46.76	75.47	19.29	44.94	58.61	6.19	66.82	184	170	14	92.53	7.57	39.32
УКУПНО НА НОВОУ РЕПУБЛИКЕ	36.93	68.13	35.20	33.47	72.48	43.86	63.10	11.68	50.11	54.38	8.57	67.41	884	818	66	92.53	7.51	36.84

Резултати постигнути наведеној спољашњој провјери постигнућа ученика из српског језика и књижевности изражени по нивоима успјешности дефинисаним од стране Републичког педагошког завода:

0 – 44%	не задовољава
45 – 54%	низак ниво
55 – 74%	средњи ниво
75 – 100%	висок ниво постигнућа

Најуспјешнија школа је остварила 64.71% (*средњи ниво* постигнућа). Најмање успјешан резултат је износио 18.60% (ниво постигнућа *не задовољава*). Најуспјешније ријешен задатак је задатак број 5 са 72.48% (основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха). Најмање успјешно ријешен задатак је број 11 са 8.57% (разумијевање књижевноумјетничког текста).

Приказ ранга школа према проценту ријешености задатака

Школа ранг	Процент ријешености задатака	Нивои постигнућа	Однос према Републичком просјеку
Школа 1	64.71%	Средњи ниво постигнућа	
Школа 2	52.64%	Низак ниво постигнућа	
Школа 3	50.86%		
Школа 4	49.14%		
Школа 5	48.80%		
Школа 6	47.78%		
Школа 7	47.00%		
Школа 8	45.42%		
Школа 9	44.60%		
Школа 10	44.19%		
Школа 11	43.50%		
Школа 12	43.00%		
Школа 13	41.85%		
Школа 14	40.42%		
Школа 15	38.5%		
Школа 16	37.27%		
Школа 17	36.33%		
Школа 18	35.43%		
Школа 19	34.96%		

Школа 20	34.90%	
Школа 21	34.68%	
Школа 22	33.75%	
Школа 23	33.43%	
Школа 24	32.69%	
Школа 25	32.07%	
Школа 26	30.53 %	
Школа 27	26.23%	
Школа 28	26.00%	
Школа 29	25.18%	
Школа 30	24.47%	
Школа 31	21.83%	
Школа 32	21.75%	
Школа 33	19.77%	
Школа 34	18.60%	

Резултат изнад републичког просјека је имало 16 школа, од тога **1** је постигла *средњи ниво* постигнућа и **7** *низак ниво*. Највећи број школа (26) је у нивоу постигнућа *не задовољава*.

КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ПО ЗАДАЦИМА У САМОСТАЛНИМ ГИМНАЗИЈАМА

Табеларни приказ резултата за 10 самосталних гимназија

Школа ранг	Процент ријешености задатака
Школа 1	64.71%
Школа 7	47.00%
Школа 10	44.19%
Школа 13	41.85%
Школа 16	37.27%
Школа 17	36.33%
Школа 18	35.43%
Школа 19	34.96%
Школа 24	32.69%
Школа 31	21.83%

Област-тема	Самосталне гимназије - проценат урађеног%	Основни ниво- број питања	Средњи ниво-број питања	Високи ниво- број питања
Поетика романтизма и реализма	39.48			1.
Поетика романтизма и реализма	67.41	2.		
Поетика романтизма и реализма	37.30			3.
Просвјетитељство	38.11		4.	
Романтизам	75.56	5.		
Морфологија	43.68		6.	
Морфологија	64.12	7.		
Морфологија	16.70			8.
Књижевни језик и просвјетитељство	50.91		9.	
Култура изражавања и лектира	53.45		10.	
Култура изражавања и реализам	15.95			11.
Књижевни језик	67.27	12.		
УКУПНО	39.63			

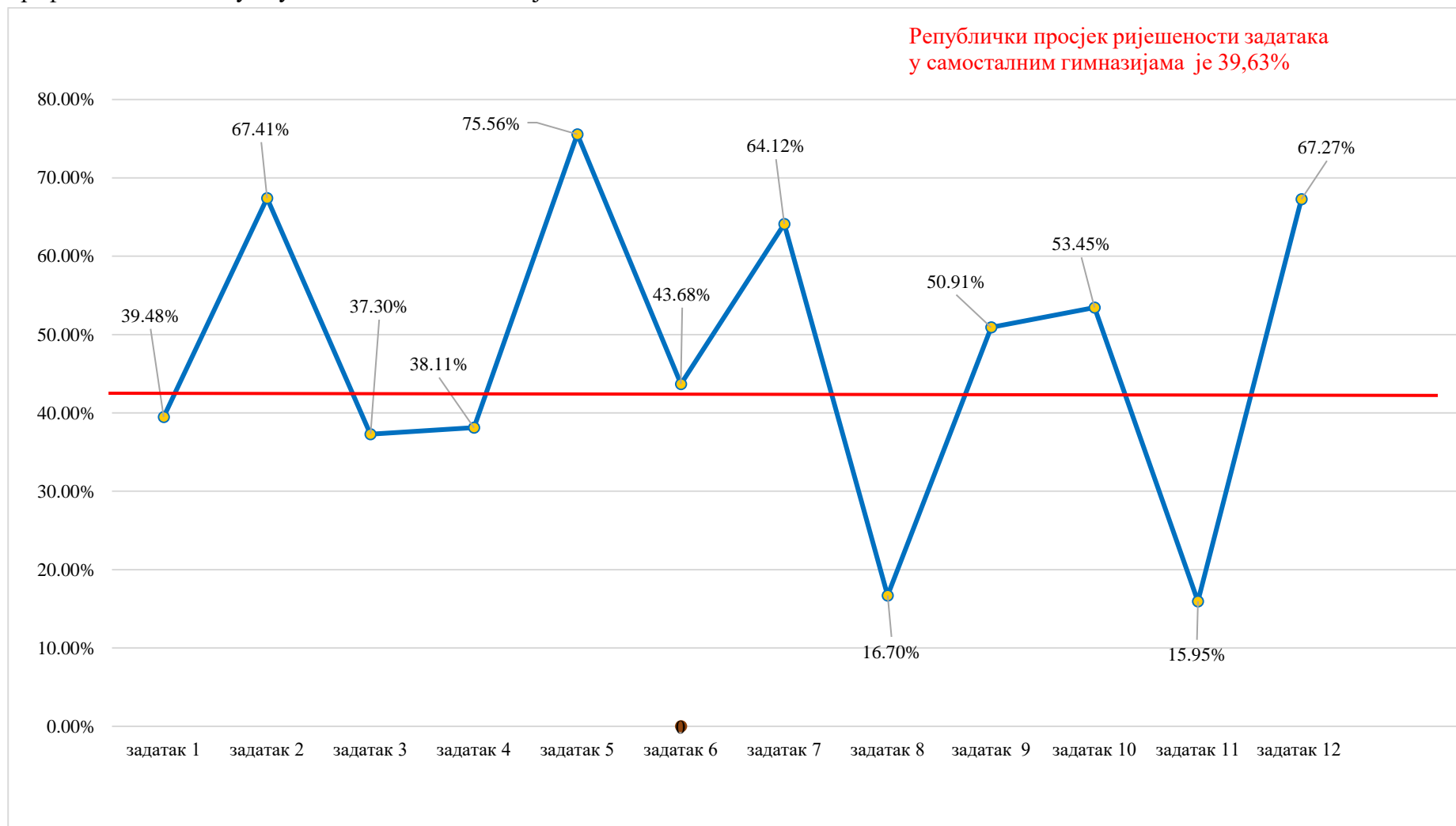
Најуспјешније су урађени задаци: бр. 5, у којем су ученици требали да препознају основне одлике епохе романтизма (75.56%), бр. 2, у којем је требало да ученици одреде које карактеристике припадају романтизму, а које реализму, тако што ће ставити X у одговарајуће поље (67.41%) и број 12, у којем је требало написати, према изложеним екавским формама одговарајуће стандардне ијекавске облике ријечи (67.27%).

Најлошије је урађен задатак бр. 11. у којем је требало протумачити каква је умјетничка функција контраста у датим одломцима и у неколико правописно и граматички исправних реченица написати одговор који је заснован на одломцима из приповјетке (15.95%), затим задатак број 8 у ком је требало у реченици препознати облик промјенљивих ријечи и одредити глаголске облике (16.70%), те задатак број 3 у ком се од ученика тражило да допуне започете стихове из Змајеве пјесме „Ђулићи увеоци“.

Једна самостална гимназија је имала 0% ријешености за задатак број 11, док је једна гимназија имала преко 50% ријешености за задатак број 11, три школе су оствариле преко 20 % ријешености задатка број 11, док их је 5 имало постотак од 1,89 до 14, 65. Задатак број 8 је урађен у распону од 1.44% до 35.10 %, а на задатку број 3 једна школа је имала 0 % и три преко 50 % урађеног (94.60%, 75% и 51.20%), остале су у распону од 2,38% до 43.75%. урађеног.

Задатак број 5 је урађен у распону од 61.18% до 92.86% , док је задатак број 2 у распону од 51.33 до 100 % (једино овај задатак у једној школи има 100% урађено). Задатак број 12 урађен је у распону од 55.56% до 85.71 %.

Графикон 1: Постигнућа у самосталним гимназијама по задацима

Табеларни преглед постигнућа на спољашњем вредновању и просјечне ојене на крају првог полугодишта

Школа ранг	Процент ријешености задатака	Просјечна ојена на крају првог полугодишта
Школа 1	64.71%	3,20
Школа 7	47.00%	3,09
Школа 10	44.19%	3,62
Школа 13	41.85%	3,50
Школа 16	37.27%	3,81
Школа 17	36.33%	4,43
Школа 18	35.43%	3,94
Школа 19	34.96%	3,00
Школа 24	32.69%	3,54
Школа 31	21.83%	4,56
УКУПНО	39.63%	3,67

Црвеном бојом су означене школе код којих просјечна ојена на крају првог полугодишта значајно одудара од процента постигнућа ученика на спољашњој провјери знања, док су зеленом означене школе које су имале најближу просјечну ојену на крају првог полугодишта и проценат постигнућа на спољашњој провјери.

КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ПО ЗАДАЦИМА У ГИМНАЗИЈАМА КОЈЕ СУ У САСТАВУ СРЕДЊОШКОЛСКОГ ЦЕНТРА

Табеларни приказ резултата, просјек ријешености задатака у гимназијама у саставу СШЦ

Школа ранг	Процент ријешености задатака
Школа 2	52.64%
Школа 3	50.86%
Школа 4	49.14%
Школа 5	48.80%
Школа 6	47.78%
Школа 8	45.42%
Школа 9	44.60%
Школа 11	43.50%
Школа 12	43.00%
Школа 14	40.42%
Школа 15	38.5%
Школа 20	34.90%
Школа 21	34.68%
Школа 22	33.75%
Школа 23	33.43%

Школа 25	32.07%
Школа 26	30.53 %
Школа 27	26.23%
Школа 28	26.00%
Школа 29	25.18%
Школа 30	24.47%
Школа 32	21.75%
Школа 33	19.77%
Школа 34	18.60%

Област	Гимназије у саставу СШЦ - проценат урађеног	Основни ниво- број питања	Средњи ниво- број питања	Високи ниво- број питања
Поетика романтизма и реализма	35.18			1.
Поетика романтизма и реализма	68.49	2.		
Поетика романтизма и реализма	34.78			3.
Просвјетитељство	34.49		4.	
Романтизам	71.44	5.		
Морфологија	43.27		6.	
Морфологија	64.68	7.		
Морфологија	9.70			8.
Књижевни језик и просвјетитељство	51.17		9.	
Култура изражавања и лектира	55.69		10.	
Култура изражавања и реализам	5.78			11.
Књижевни језик	68.11	12.		
УКУПНО	36.08%			

Најуспјешније су урађени задаци: бр. 5, у којем су ученици требали да препознају основне одлике епохе романтизма (71.44%), бр. 2, у којем је требало да ученици одреде које

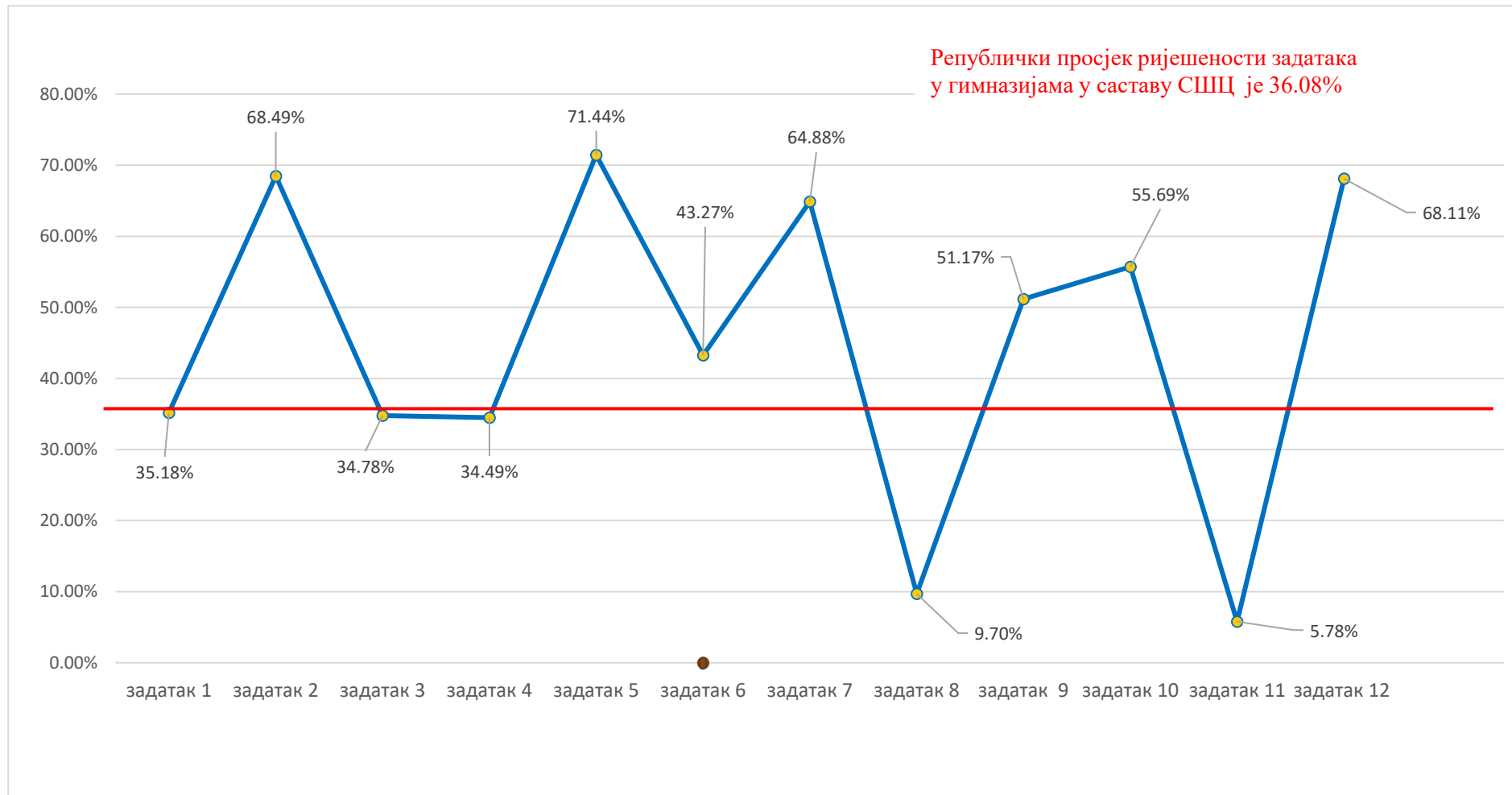
карактеристике припадају романтизму, а које реализму, тако што ће ставити X у одговарајуће поље (68.49%) и број 12, у којем је требало написати, према изложеним екавским формама одговарајуће стандардне ијекавске облике ријечи (68.11%).

Најслабије је урађен задатак бр. 11 у којем је требало протумачити каква је умјетничка функција контраста у датим одломцима и у неколико правописно и граматички исправних реченица написати одговор који је заснован на одломцима из приповијетке (5.78%), затим задатак број 8 у ком је требало у реченици препознати облик промјенљивих ријечи и одредити глаголске облике (9.70%), те задатак број 4 у ком се од ученика тражило да подвуку четири појма која се односе на *Живот и прикљученија* Доситеја Обрадовића (34.49%).

Седам школа је имала 0% ријешености за задатак број 11, док је само једна школа имала преко 20% ријешености за задатак број 11. За задатак број 8 три школе су имале 0% урађеног и само двије школе изнад 20 % урађеног, а на задатку број 4 три школе су имале 0 % и једна 100 % док су остале у распону од 4% до 94.53 %.

Задатак број 5 је урађен у распону од 4.69% до 100% , док је задатак број 2 у распону од 32.86% до 98.66 % и задатак број 12 од 50% до 100 % урађеног.

Графикон 2: Постигнућа у гимназијама у саставу СШЦ по задацима

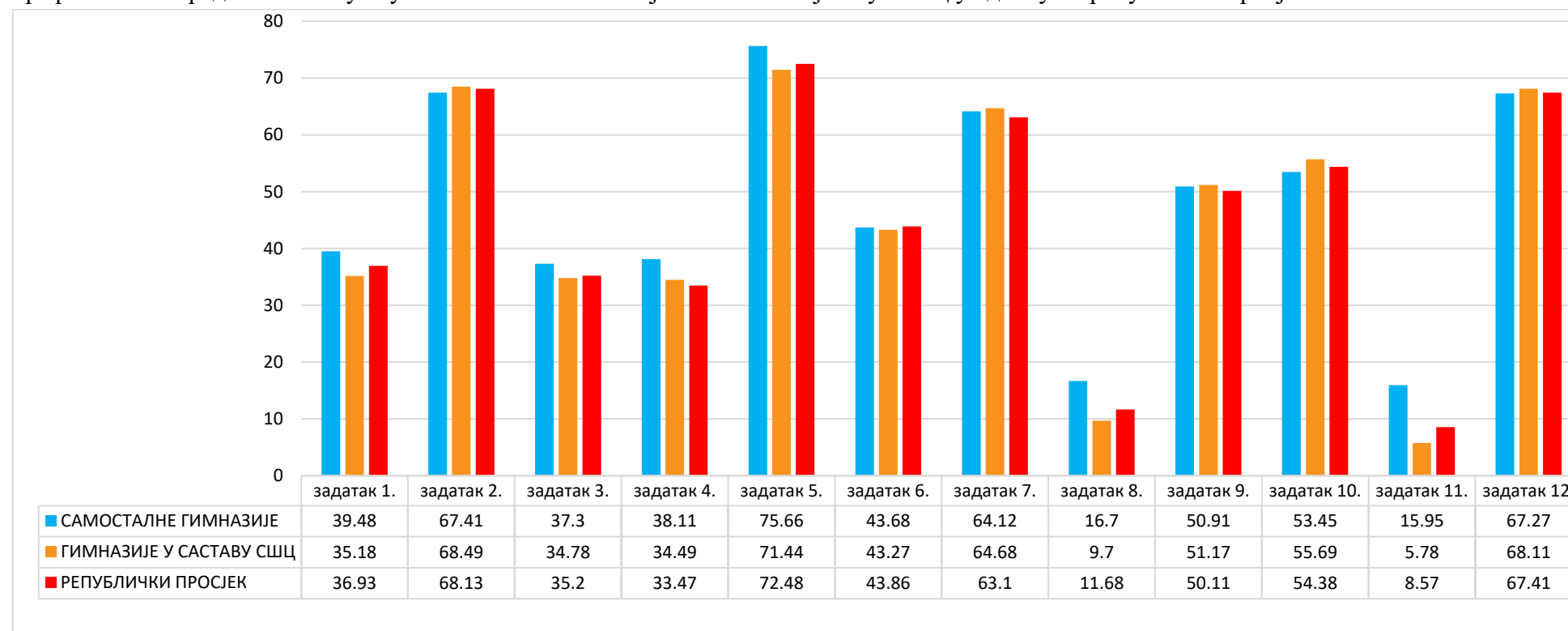

Табеларни преглед постигнућа на спољашњем вредновању и просјечне оцјене на крају првог полугодишта

Школа ранг	Процент ријешености задатака	Просјечна оцјена на крају првог полугодишта
Школа 2	52.64%	3,30
Школа 3	50.86%	3,91
Школа 4	49.14%	3,94
Школа 5	48.80%	3,88
Школа 6	47.78%	4,50
Школа 8	45.42%	3,14
Школа 9	44.60%	4,50
Школа 11	43.50%	3,49
Школа 12	43.00%	4,25
Школа 14	40.42%	4,52
Школа 15	38.5%	4,30
Школа 20	34.90%	3,75
Школа 21	34.68%	3,32
Школа 22	33.75%	4,36
Школа 23	33.43%	2,85
Школа 25	32.07%	4,20
Школа 26	30.53 %	3,27
Школа 27	26.23%	2,83
Школа 28	26.00%	4,17
Школа 29	25.18%	3,30
Школа 30	24.47%	3,29
Школа 32	21.75%	3,73
Школа 33	19.77%	4,00
Школа 34	18.60%	2,90
УКУПНО	36.08	3,74

Црвеном бојом су означене школе код којих просјечна оцјена на полугодишту значајно одудара од процента постигнућа ученика на спољашњој провјери знања, док су зеленом означене школе које су имале најближу просјечну оцјену са краја првог полугодишта и проценат постигнућа на спољашњој провјери.

Графикон 3: Упоредна постигнућа у самосталним гимназијама и гимназијама у СШЦ у односу на републички просјек

Из графикона је видљиво да је незнатно бољи проценат урађеног у самосталним гимназијама у односу на гимназије у оквиру СШЦ, највећа је разлика у задацима високог нивоа захтјевности (1, 3, 8 и 11). Просјечна оцјена на крају првог полугодишта у самосталним гимназијама је нижа (3.67) од просјечне оцјене у гимназијама у саставу СШЦ (3.74) док је проценат урађеног на спољашњој провјери виши у самосталним гимназијама (39.63) него у гимназијама у саставу СШЦ (36.08).

ПОСТИГНУЋА ПО РЕГИЈАМА

Приједорска регија

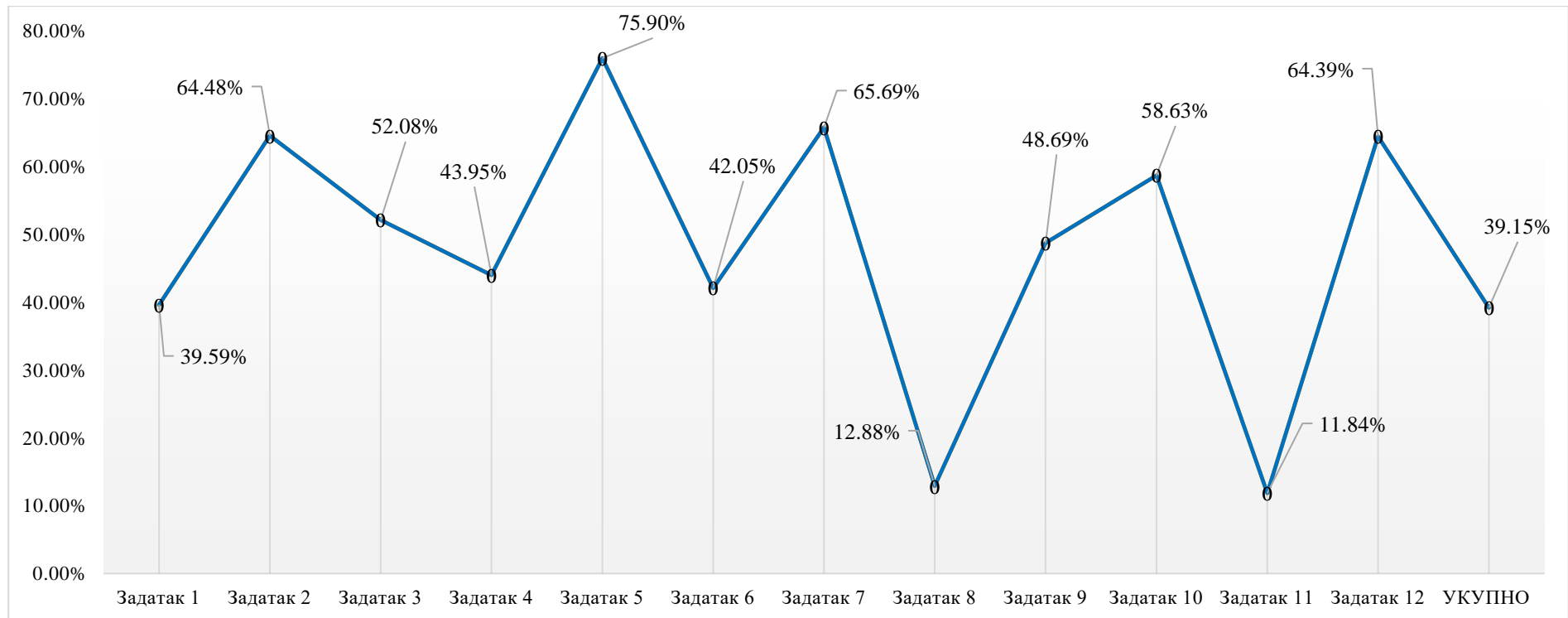
Провјеравано је 132 ученика из 6 средњих школа, четири самосталне гимназије и двије гимназије у саставу СШЦ-а (9 одјељења). Највећи проценат ријешености је задатак 7 (заокружи да ли је у питању глаголски вид или глаголски род) са 65.69% урађеног, док је најмањи проценат задатак 11 (самостално тумачи књижевноумјетничка дјела и поуздано користи стечена знања) са 11.14% урађеног.

Процент урађеног по школама за Приједорску регију:

Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просјек %
Школа 1	82.38%	100.00 %	94.64%	98.21%	92.86%	64.29%	64.29%	35.71%	100.00 %	75.51%	22.93%	85.71%	64.71%
Школа 13	28.72%	59.34%	75.00%	28.85%	76.92%	38.46%	76.92%	21.15%	61.54%	54.40%	24.70%	66.67%	41.85%
Школа 14	48.33%	59.52%	43.75%	62.50%	91.67%	47.92%	58.33%	0.00%	83.33%	80.95%	0.00%	50.00%	40.42%
Школа 19	37.84%	52.94%	51.20%	39.77%	61.18%	38.50%	68.70%	14.82%	8.02%	51.92%	14.65%	61.69%	34.96%
Школа 24	34.19%	64.47%	38.46%	32.69%	76.92%	41.67%	64.10%	1.44%	56.41%	46.15%	2.56%	67.09%	32.69%
Школа 30	7.84%	62.18%	10.29%	5.88%	70.59%	25.00%	58.82%	2.21%	23.53%	49.58%	3.41%	57.84%	24.47%
УКУПНО	39.59 %	64.48%	52.08 %	43.95 %	75.90 %	42.05%	65.69%	12.88 %	48.69%	58.63 %	11.84 %	64.39 %	39.15%

Процент укупних постигнућа је 39.15 што је ниво постигнућа „не задовољава“ за ову регију.

Графикон 4: Резултати за регију Приједор остварени по задацима

Бањалучка регија

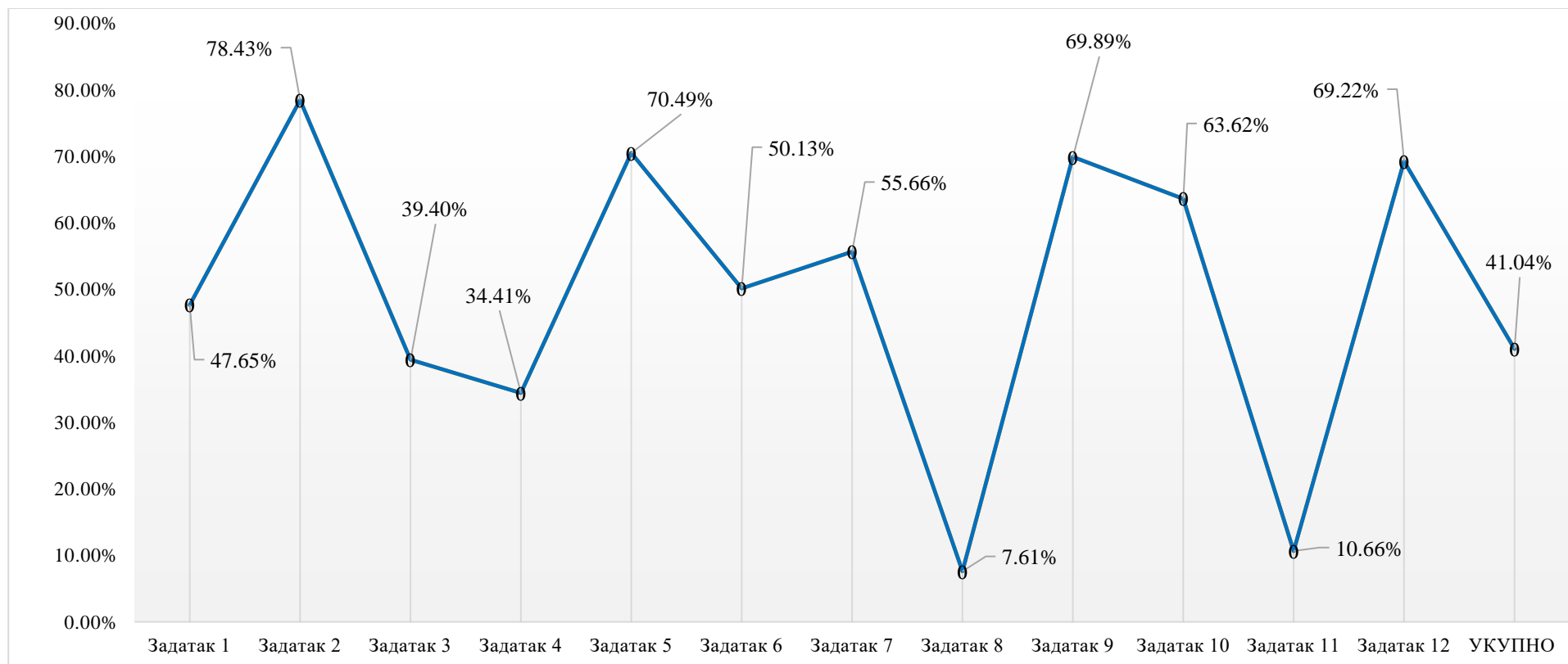
Провјеравано је 128 ученика из три средње школе. Од тога двије самосталне гимназије и једна у саставу СШЦ (7 одјелења). Највећи проценат ријешености је задатак 2 (одреди које карактеристике припадају романтизму, а које реализму, тако што ћете ставити X у одговарајућем пољу) са 78.43 % урађеног, док је најмањи проценат задатак 8 (у реченици препознати облик промјенљивих ријечи и одредити глаголске облике) са 7.61 % урађеног.

Процент урађеног по школама за Бањалучку регију:

Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просјек %
Школа 10	48.03%	74.81%	25.81%	32.53%	75.27%	48.12%	86.02%	7.06%	43.01%	63.75%	27.22%	75.45%	44.19%
Школа 11	73.33%	98.57%	90.00%	10.00%	60.00%	47.50%	0.00%	0.00%	100.00 %	69.29%	0.00%	76.67%	43.50%
Школа 18	21.59%	61.90%	2.38%	60.71%	76.19%	54.76%	80.95%	15.77%	66.67%	57.82%	4.76%	55.56%	35.43%
УКУПНО	47.65%	78.43%	39.40%	34.41%	70.49%	50.13%	55.66%	7.61%	69.89%	63.62%	10.66%	69.22%	41.04%

Процент укупних постигнућа је 41.04 % што је ниво постигнућа „не задовољава“ за ову регију.

Графикон 5: Резултати за регију Бања Лука остварени по задацима

Добојска регија

Провјеравано је 88 ученика из пет средњих школа, једна самостална гиназија и четири у саставу СШЦ (6 одјељења).

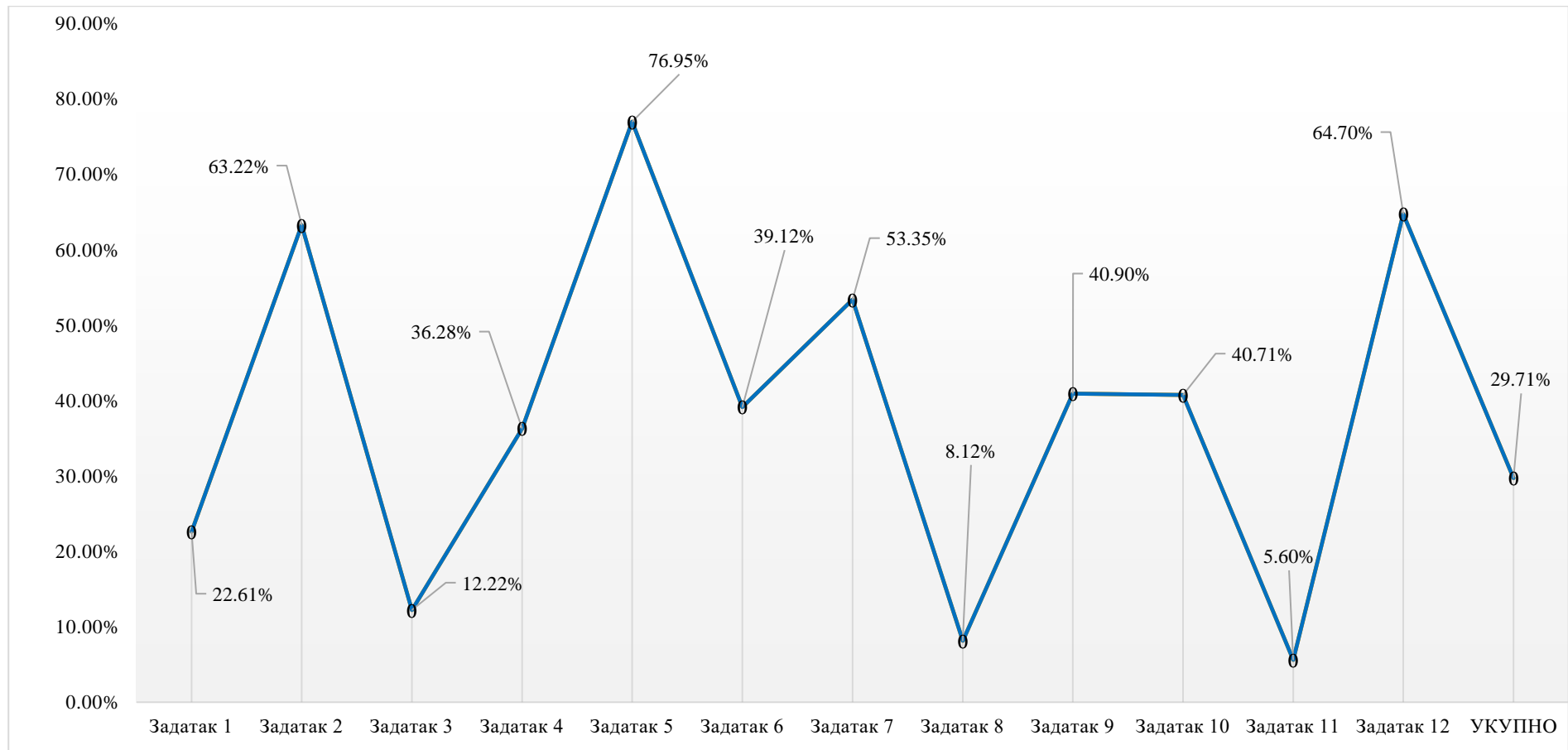
Највећи проценат ријешености је задатак 5 (заокружи централни мотив лирског субјекта-одлике романтичарске поезије) са 76.95% урађеног, док је најмањи проценат задатак 11 (самостално тумачи књижевноумјетничко дјело и поуздано користи стечена књижевнотеоријска знања) са 5.60 % урађеног.

Процент урађеног по школама за Добојску регију:

Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просјек %
Школа 8	38.33%	86.90%	8.33%	41.67%	100.00%	39.58%	75.00%	10.94%	91.67%	69.05%	25.00%	68.06%	45.42%
Школа 15	40.00%	89.29%	43.75%	75.00%	75.00%	43.75%	50.00%	6.25%	50.00%	57.14%	0.00%	70.83%	38.50%
Школа 25	18.22%	67.62%	0.00%	56.67%	73.33%	43.33%	66.67%	22.92%	33.33%	40.95%	4.91%	61.11%	32.07%
Школа 31	13.89%	51.33%	0.00%	14.67%	74.18%	36.52%	42.97%	3.22%	22.71%	30.35%	0.00%	66.18%	21.83%
Школа 34	11.33%	32.86%	21.25%	15.00%	65.00%	35.00%	42.50%	2.19%	25.00%	16.43%	3.68%	55.83%	18.60%
УКУПНО	22.61%	63.22%	12.22%	36.28%	76.95%	39.12%	53.35%	8.12%	40.90%	40.71%	5.60%	64.70%	29.71%

Процент укупних постигнућа је 29.71% што је „не задовољава“ ниво постигнућа за ову регију.

Графикон 6: Резултати за Добојску регију остварени по задацима

Регија Семберија

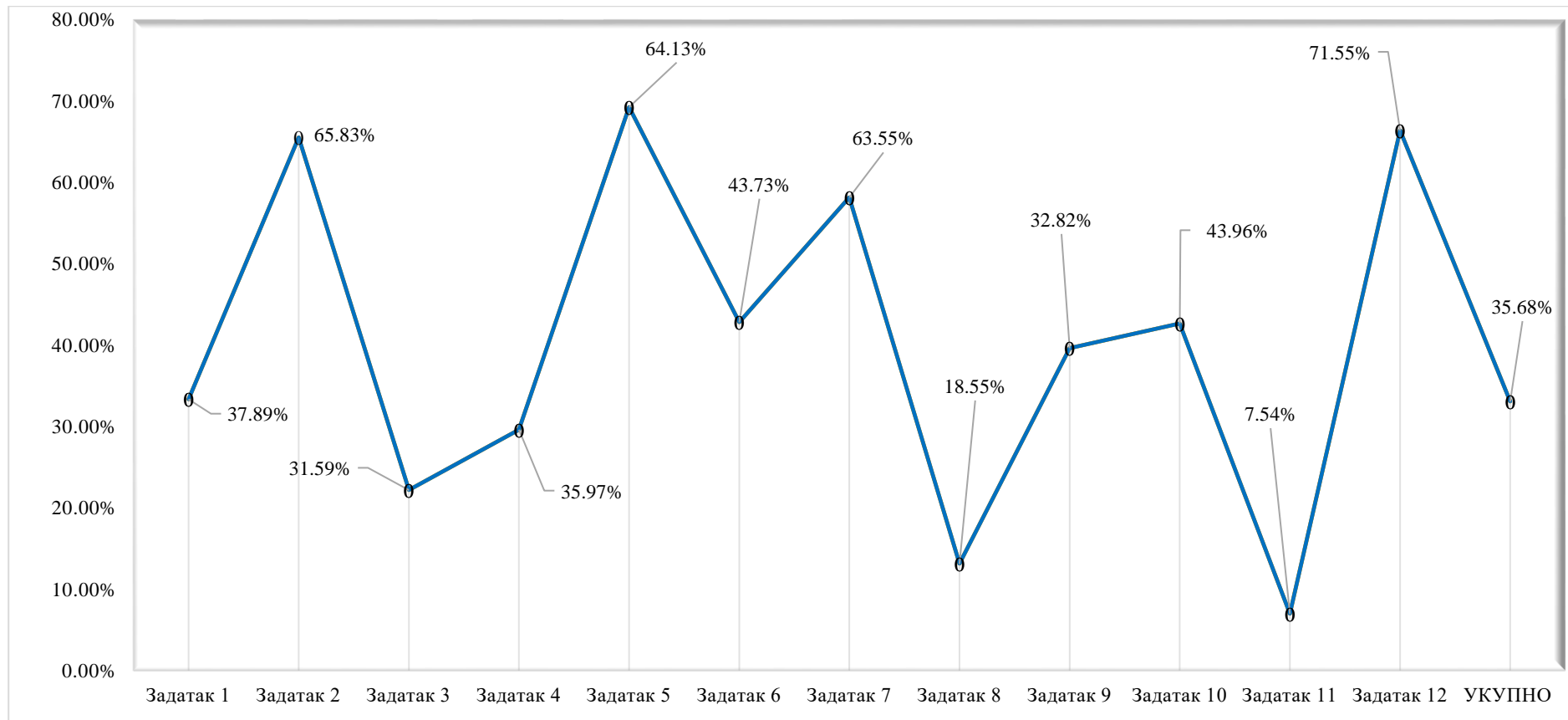
Провјеравано је 103 ученика из три средње школе, једна самостална гимназија (4 одјељења) и двије у саставу СШЦ (2 одјељења). Највећи проценат ријешености је задатак 5 (заокружи централни мотив лирског субјекта-одлике романтичарске поезије) са 69.23% урађеног, док је најмањи проценат задатак 11 (самостално тумачи књижевноумјетничка дјела и поуздано користи стечена књижевнотеоријска знања) са 7.54% урађеног.

Процент урађеног по школама за регију Семберија:

Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просје к %
Школа 9	47.00%	87.14%	81.25%	73.75%	47.50%	43.75%	67.50%	26.88%	10.00%	58.21%	11.84%	65.00%	44.60%
Школа 16	46.67%	74.00%	13.52%	15.98%	67.62%	44.26%	60.66%	21.67%	47.54%	42.51%	10.79%	68.58%	37.27%
Школа 29	20.00%	36.36%	0.00%	18.18%	77.27%	43.18%	62.50%	7.10%	40.91%	31.17%	0.00%	81.06%	25.18%
УКУПНО	37.89%	65.83%	31.59%	35.97%	64.13%	43.73%	63.35%	18.55%	32.82%	43.96%	7.54%	71.55%	35.68%

Процент укупних постигнућа је 35.68 % што је „не задовољава“ ниво постигнућа за ову регију

Графикон 7: Резултати за регију Семберија остварени по задацима

Регија Бирач

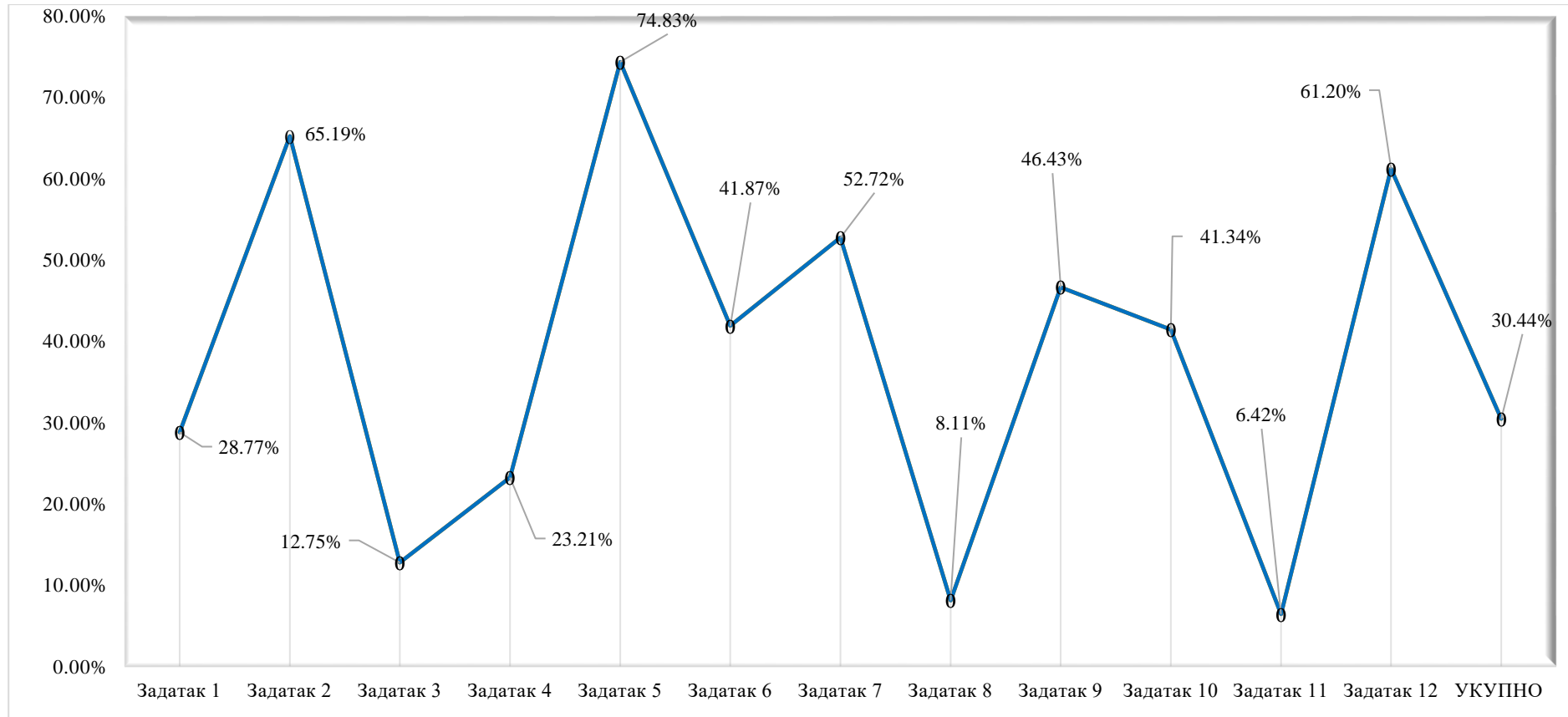
Провјеравано је 60 ученика из три средње школе у саставу СШЦ (4 одјелења). Највећи проценат ријешености је задатак 5 (заокружи централни мотив лирског субјекта-одлике романтичарске поезије) са 69.23% урађеног, док је најмањи проценат задатак 11 (самостално тумачи књижевноумјетничка дјела и поуздано користи стечена књижевнотеоријска знања) са 6.42% урађеног.

Процент урађеног по школама за регију Бирач:

Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просјек %
Школа 20	45.33%	67.14%	15.00%	0.00%	80.00%	67.50%	70.00%	9.38%	70.00%	41.43%	2.63%	70.00%	34.90%
Школа 21	25.44%	66.54%	6.58%	59.21%	76.32%	41.45%	63.16%	9.21%	52.63%	56.39%	8.31%	63.60%	34.68%
Школа 32	15.56%	61.90%	16.67%	10.42%	66.67%	16.67%	25.00%	5.73%	16.67%	26.19%	8.33%	50.00%	21.75%
УКУПНО	28.78%	65.19%	12.75%	23.21%	74.33%	41.87%	52.72%	8.11%	46.43%	41.34%	6.42%	61.20%	30.44%

Процент укупних постигнућа је 30.44 % што је „не задовољава“ ниво постигнућа за ову регију.

Графикон 8: Резултати за регију Бинач остварени по задацима

Сарајевско-романијска регија

Провјеравано је 166 ученика из 9 средњих школа, 1 самостална гимназија и остале у саставу СШЦ (13 одјељења).

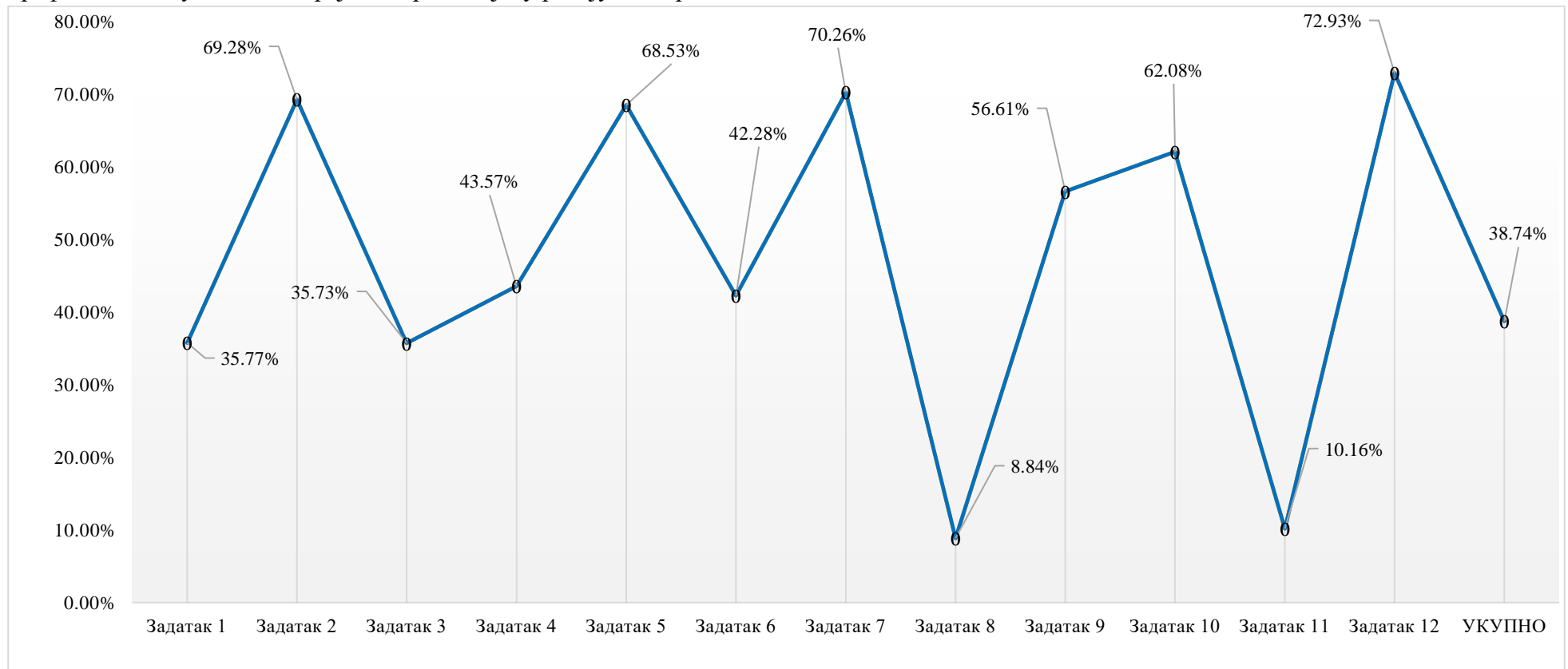
Највећи проценат ријешености је задатак 12 (према изложеним екавским формама написати одговарајуће стандардне ијекавске облике ријечи) са 72.93%, док је најмањи проценат задатак задатак 8 (препознати облик промјенљивих ријечи и одредити глаголске облике) са 8.84 % урађеног.

Процент урађеног по школама за Сарајевско-романијску регију:

Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просјек
Школа 4	52.41%	75.86%	62.93%	48.28%	93.10%	55.17%	68.97%	10.34%	55.17%	96.06%	5.81%	82.76%	49.14%
Школа 5	46.67%	68.57%	75.00%	100.00%	100.00%	45.00%	100.00%	0.00%	100.00%	80.00%	0.00%	100.00%	48.80%
Школа 6	54.79%	98.66%	92.97%	94.53%	4.69%	50.00%	96.88%	0.20%	100.00%	72.77%	6.25%	78.13%	47.78%
Школа 7	46.67%	50.00%	43.75%	50.00%	75.00%	25.00%	25.00%	32.81%	75.00%	50.00%	50.00%	62.50%	47.00%
Школа 11	75.71%	72.45%	16.07%	73.21%	42.86%	37.50%	85.71%	4.46%	0.00%	51.02%	17.67%	85.71%	43.00%
Школа 22	15.33%	79.29%	12.50%	3.75%	55.00%	52.50%	65.00%	15.00%	70.00%	70.71%	0.00%	65.83%	33.75%
Школа 23	21.59%	61.90%	2.38%	10.71%	76.19%	54.76%	80.95%	15.77%	66.67%	57.82%	4.76%	55.56%	33.43%
Школа 28	7.73%	50.86%	16.00%	4.00%	93.00%	26.00%	56.00%	0.50%	42.67%	52.86%	6.95%	56.67%	26.00%
Школа 33	1.03%	65.93%	0.00%	7.69%	76.92%	34.62%	53.85%	0.48%	0.00%	27.47%	0.00%	69.23%	19.77%
УКУПНО	35.77%	69.28%	35.73%	43.57%	68.53%	42.28%	70.26%	8.84%	56.61%	62.08%	10.16%	72.93%	38.74%

Процент укупних постигнућа је 38.74 што је „не задовољава“ ниво постигнућа за ову регију.

Графикон 9: Резултати за Сарајевско-романијску регију остварени по задацима

Регија Херцеговина

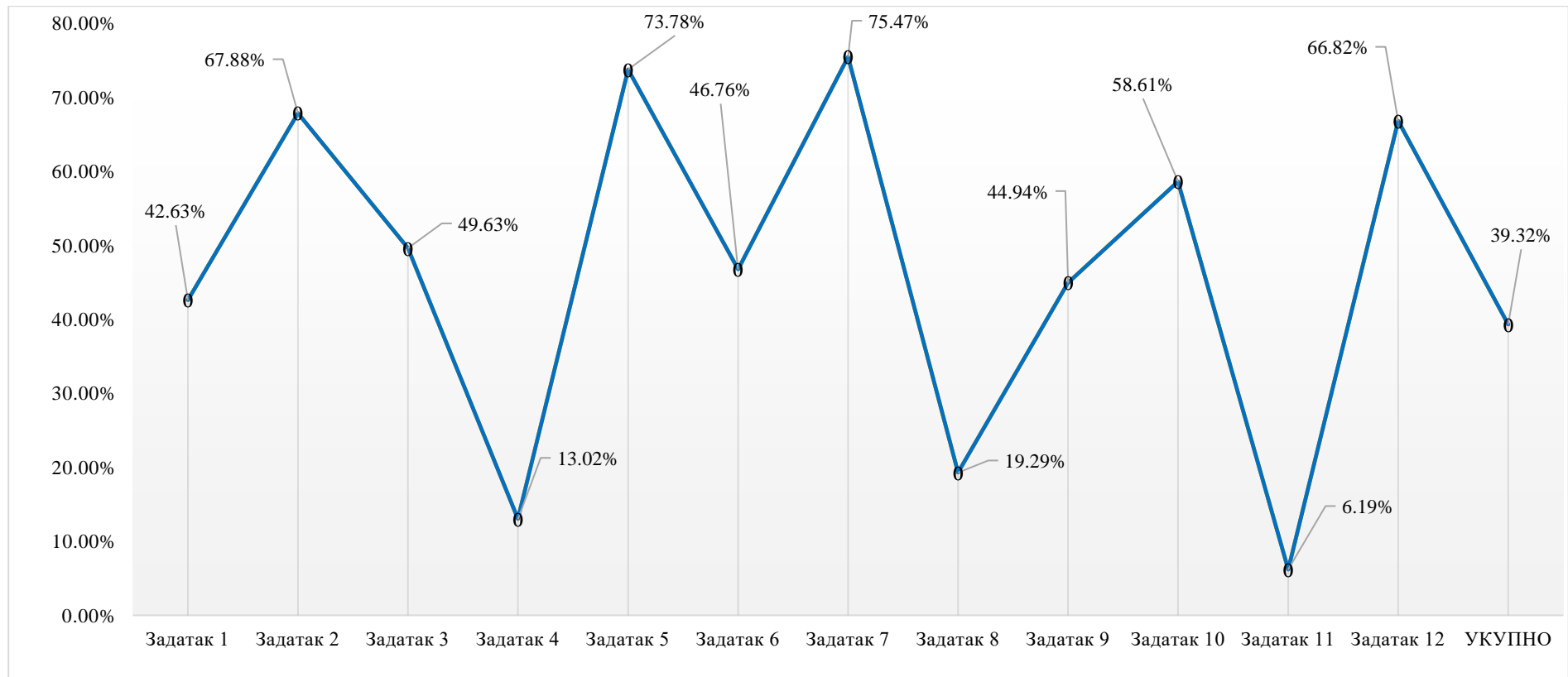
Провјеравана су 184 ученика из пет средњих школа, једна самостална гимназија и четири у саставу СШЦ (9 одјељења). Највећи проценат ријешености је за задатак 7 (заокружи да ли је у питању глаголски вид или глаголски род) са 75.47 % урађеног, док је најмањи проценат за задатак 11 (самостално тумачи књижевно-умјетничка дјела и поуздано користи стечена знања) са 6.19% урађеног.

Процент урађеног по школама за регију Херцеговина:

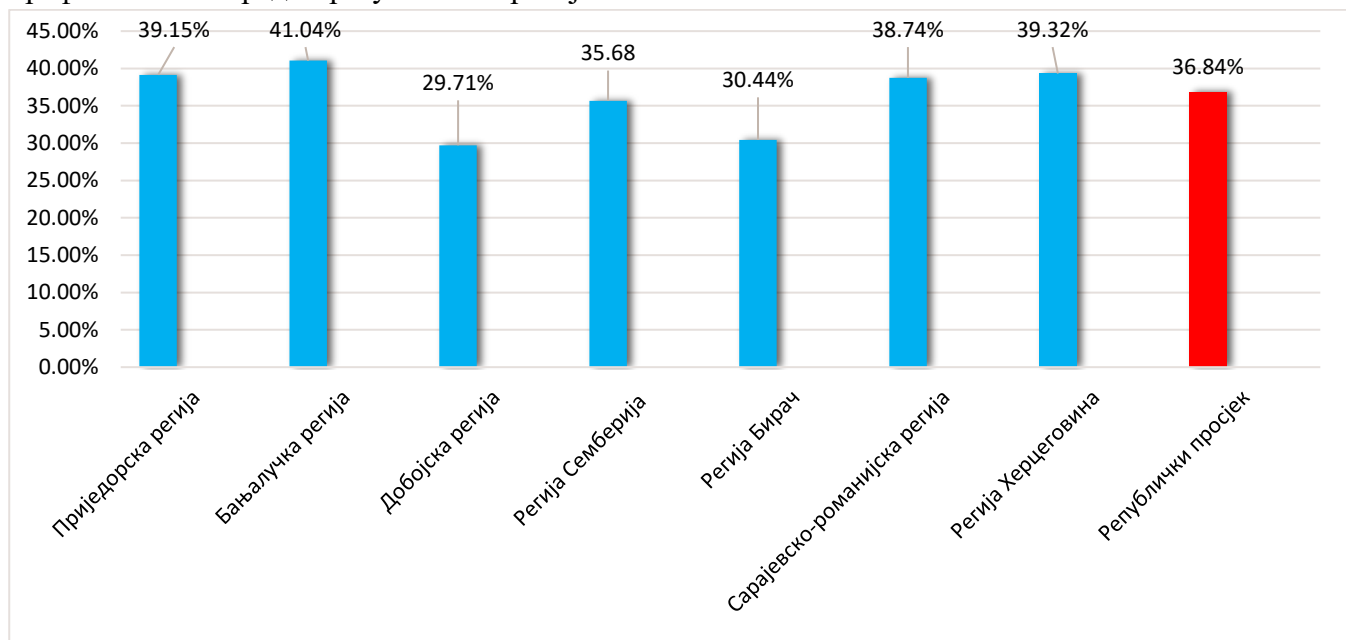
Број задатка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Просјек %
Школа 2	60.27%	81.14%	84.00%	0.00%	100.00%	39.00%	92.00%	45.75%	52.00%	64.57%	16.63%	70.67%	52.64%
Школа 3	66.67%	80.61%	96.43%	0.00%	71.43%	78.57%	100.00%	7.14%	100.00%	85.71%	4.51%	72.62%	50.86%
Школа 17	34.87%	85.35%	28.21%	7.69%	79.49%	45.51%	71.79%	13.30%	28.21%	62.09%	1.89%	63.25%	36.33%
Школа 26	32.20%	52.02%	11.32%	40.09%	64.15%	38.68%	62.26%	17.10%	18.87%	40.03%	4.67%	60.06%	30.53%
Школа 27	19.15%	40.29%	28.21%	17.31%	53.85%	32.05%	51.28%	13.14%	25.64%	40.66%	3.24%	67.52%	26.23%
УКУПНО	42.63%	67.88%	49.63%	13.02%	73.78%	46.76%	75.47%	19.29%	44.94%	58.61%	6.19%	66.82%	39.32%

Процент укупних постигнућа је 39.32% што је „не задовољава“ ниво постигнућа за ову регију.

Графикон 10: Резултати за регију Херцеговина остварени по задацима

Графикон 11: Упоредни резултати по регијама

УПОРЕДНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПРОЦЕНАТА УРАЂЕНИХ ЗАДАТАКА У ОДНОСУ НА НИВО ЗАХТЈЕВНОСТИ

На основу нивоа захтјевности четири задатка су била *високог/напредног нивоа захтјевности*, четири *средњег нивоа захтјевности* и четири *ниског/основног нивоа захтјевности*-укупно 12 задатака.

Преглед успјешности урађених задатака по нивоима постигнућа у односу на ниво захтјевности:

Број задатка	Ниво захтјевности	%	Ниво постигнућа
1.	ВИСОКИ	36.93%	Не задовољава
2.	НИЗАК	68.13%	Средњи ниво
3.	ВИСОКИ	35.20%	Не задовољава
4.	СРЕДЊИ	35.20%	Не задовољава
5.	НИЗАК	72.48%	Средњи ниво
6.	СРЕДЊИ	43.86%	Не задовољава
7.	НИЗАК	63.10%	Средњи ниво
8.	ВИСОКИ	11.68%	Не задовољава
9.	СРЕДЊИ	50.11%	Низак ниво
10.	СРЕДЊИ	54.83%	Средњи ниво
11.	ВИСОКИ	8.57%	Не задовољава
12.	НИЗАК	67.41%	Средњи ниво

Графикон 12: Преглед успјешности урађених задатака по нивоима постигнућа у односу на ниво захтјевности:

На основу података датих у табели и представљених графиконом евидентно је да, од дванаест задатака у НЗОТ-у, ниједан није урађен на *високом нивоу*, пет је на *средњем нивоу*, један на *ниском нивоу* и шест на нивоу *не задовољава*. Процентуално 50% задатака је урађено на нивоу *не задовољава*.

Низак/основни ниво захтјевности је од ученика очекивао да:

- Познаје ауторе дјела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст › задатак 2 / 68.13% урађено и задатак 5/72.48% урађено;
- Има основна знања о глаголима › задатак 7/63.10% урађеног;
- Познаје основна правописна правила › задатак 12/69.06% урађеног.

Сви задаци ниског нивоа захтјевности су урађени у средњем нивоу постигнућа. Укупно урађено на основном/ниском нивоу захтјевности на нивоу Републике Српске је **68.19% (средњи ниво)**.

Средњи ниво захтјевности је од ученика очекивао да:

- Књижевнотеоријска знања адекватно примјењује у тумачењу књижевних дјела предвиђених програмом › задатак 4 /35.20% урађеног; задатак 10/54.83%;
- Познаје појам морфеме; дијели ријеч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења ријечи; примјењује норму у вези са облицима ријечи у мање фреквентним случајевима › задатак 6 /43.86% урађеног;
- Смјешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст › задатак 9 /50.11% урађеног.
- Приликом тумачења књижевноумјетничких дјела из школског програма примјењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и свјетске књижевности, разумије сложеност и тежину текста › задатак 9/50.11% урађеног.

Један задатак је урађен на средњем нивоу постигнућа, један на ниском и два на нивоу *не задовољава*. Укупно урађено на средњем нивоу захтјевности на нивоу Републике Српске је **46.00 % (ниски ниво)**.

Високи/напредни ниво захтјевности је од ученика очекивао да:

- Самостално тумачи књижевноумјетничка дјела и поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевно-историјском контексту › задатак 1/36.93 % ; задатак 3 /35.20 % урађеног;
- У процесу тумачења књижевноумјетничког дјела, бира, примјењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа. Разумије текст и критички га разматра, самостално уочава и тумачи проблеме и идеје у књижевном дјелу и своје ставове умије да аргументује на основу примарног текста и литерарног контекста, уочава експлицитне и имплицитне ставове и процјењује их › задатак 11/8.57% урађеног;

- Има детаљнија знања о употреби падежа и глаголских облика > задатак 8/11.68% урађеног;
Сви задаци високог нивоа захтјевности на нивоу постигнућа су урађени са **не задовољава**.

Укупно урађено на високом нивоу захтјевности на нивоу Републике Српске је **23.09 %**.

ЗАКЉУЧЦИ

Спољашња провјера постигнућа из српског језика и књижевности ученика 2. разреда гимназије општег смјера је реализована у 7 регија Републике Српске, **34** средње школе, **39** одјељења и за **818** ученика.

Обрада података добијених резултата је показала сљедеће:

1. Спољашња провјера ученичких постигнућа је организована и реализована у складу са одредбама Стручног упутства Републичког педагошког завода. Према извјештајима школа није било проблема приликом организације и реализације спољашње провјере.
2. Процент освојених бодова показује да је успјешност проведене спољашње провјере **из српског језика и књижевности „ниво постигнућа не задовољава“**.
3. Процент освојених бодова показује да је проценат урађеног нешто већи у самосталним гимназијама него у гимназијама у оквиру СШЦ.
4. Процент урађеног показује да је нижи од просјечне оцјене на крају првог полугодишта у већини школа.
5. Најлошије су урађени задаци високог нивоа захтјевности 23.09%, а најбоље ниског нивоа захтјевности 68.19%.
6. Упоредни показатељи за укупан остварени резултат показују да се распон од најлошије до најбоље остварених резултата креће од 18.60% до 64.71%.

ПРЕПОРУКЕ

Настава српског језика и књижевности треба да развије, обогати и прошири језичке способности ученика, афективне и интелектуалне, а посебно способности апстрактног мишљења, јер су мишљење и говор повезани процеси. Успјешно владање својим језиком омогућава и учење осталих предмета, страних језика и афирмацију ученичког субјективитета у школи и у другим ситуацијама. Добро усмено и писмено изражавање омогућава ученику да се потврди као аутономно биће, способно да покаже своја знања и вриједности, да исказе своја мишљења, ставове и одлуке. У настави, српски језик се изучава заједно са књижевношћу и зато је то програмски најсложенији предмет и у основној и у средњој школи. Он је спој два веома различита подручја. Градиво из језика је егзактно и потиче из наука о језику, а садржаји из књижевности припадају књижевној умјетности коју прате науке о књижевности. Спој ова два подручја чини треће подручје - културу изражавања, јер се у њему они функционално испољавају и повезују, што је за ученике веома битно. Подручје културе изражавања развија културу говора и писања. Настава почива на језичкој комуникацији, па успјешност учења и осталих предмета зависи од језичке оспособљености ученика, а то се постиже изучавањем теоријских знања о језику и функционалном примјеном тих знања у различитој језичкој

пракси. Знање, које су ученици усвојили током основног школовања, постепено се заборавља умјесто да се проширује и подиже на виши научни ниво, односно, што је најважније, непосредно примјењује зато настава језика **мора бити функционална**.

Неопходно је да наставници ученике перманентно навикавају на употребу рјечника и правописа. На правила треба ученицима указивати сукцесивно, кроз примјену, увјежбавајући их на добро одабраним примјерима те обратити пажњу више на функцију језика него на форму (Задатак у коме је од ученика очекивано да **препознају функцију језика** урађен је свега са 11.68%). Настава језика треба да буде цјелисходнија, стављена у службу оспособљавања ученика за самостално и правилно усмено и писмено комуницирање стандардним језиком и за примјену језичког знања.

Неопходно је повезивати наставу језика са наставом књижевности и медијском културом како би ученици осјетили моћ и значај језика.

Препоручује се наставницима да употребом и примјеном различитих савремених метода и облика рада као и различитих типова ситуацијских задатака примјењују праксу која доприноси развијању језичких вјештина код ученика.

Тумачење књижевних дјела открива и продубљује спознају естетских закона, а и моралних и културних вриједности. Чак и у националном смислу посматрано, српска књижевност, као дио велике европске литературе, најистрајнији је и најкомплекснији израз нашег историјског постојања. Препорука је да се што чешће примјењује **Модел стваралачке наставе књижевности** (обрада текста помоћу истраживачких задатака, проблемски поступак обраде књижевног текста, примјери различитих поступака и облика рада, рад на нивоима различите сложености, рад помоћу сазнајних категорија...) јер најлошије је урађен задатак у коме се од ученика тражило (8.57 %) **разумијевање прочитаног**.

Праћење, вредновање и оцјењивање рада, знања, умијећа, вјештина и способности ученика потребно је вршити са циљем сагледавања нивоа знања и вјештина и оно **треба бити објективно и транспарентно**. Под праћењем рада, знања, умијећа, вјештина и способности ученика подразумева се континуирано биљежење запажања о развоју ученичких интереса, мотивације и способности, њихових резултата у усвајању постављених исхода и садржаја наставног предмета.

Све школе обухваћене спољашњом провјером ученичких постигнућа из српског језика и књижевности треба да изврше објективну анализу резултата у својим школама и да изведу закључке у циљу побољшања и унапређења наставне праксе и постизања квалитетнијих резултата у будућим интерним и спољашњим провјерама.

Наставници чији су ученици постигли слабије резултате треба да установе који садржаји нису усвојени на задовољавајућем нивоу, те им у будућем раду посвете више пажње било увјежбавањем или (по потреби) поновном обрадом истих.